

Vojenský prostor Libavá

Mgr. J. Mazáčová, Ing. J. Vlček

V roce 2015 v sobotu 6. června se opět uskutečnil zájezd zájemců ze Spálova a okolí do prostoru Vojenského újezdu Libavá. Zájezd zorganizoval Vlastivědný kroužek Oderské vrchy, průvodcem byl pan Ing. Milan Valovič, bývalý přednosta VÚ a Mgr. Miroslav Richter.

Pan Ing. M. Valovič nás seznámil s plánem „optimalizace vojenských prostorů“. V rámci této optimalizace nastala změna hranic vojenského prostoru – bylo nově stanoveno, které části budou zpřístupněné a které budou zneprístupněné. Od 1. 1. 2016 byly z vojenského prostoru (dále jen VP) vyňaty obce Heroltovice, Libavá, Luboměř pod Strážnou, Kozlov, Slavkov a staly se z nich civilní oblasti. V rámci optimalizace by ve vojenském prostoru neměli zůstat žádní lidé. Byl radikálně omezen vstup do VP, kromě vojáků, lesníků či zemědělců se dovnitř nedostane nikdo. Individuální povolení ke vstupu nebudou vydávána. Vojenské újezdy byly zmenšeny o okrajové části, tato území jsou všem volně přístupná. Tradiční organizované akce jako cyklistický Bílý kámen, nebo pouť do Staré Vody se budou po vyznačených trasách konat i nadále. Rozhodně ovšem dojde k omezení povolení za účelem sběru plodin. Jak je to s přístupem do vojenského prostoru po úpravě? Vyčerpávající odpovědi najdete na internetu na této webové stránce: www.voujezd-libava.cz

Trasa: Spálov – Stará Voda – Královská studánka

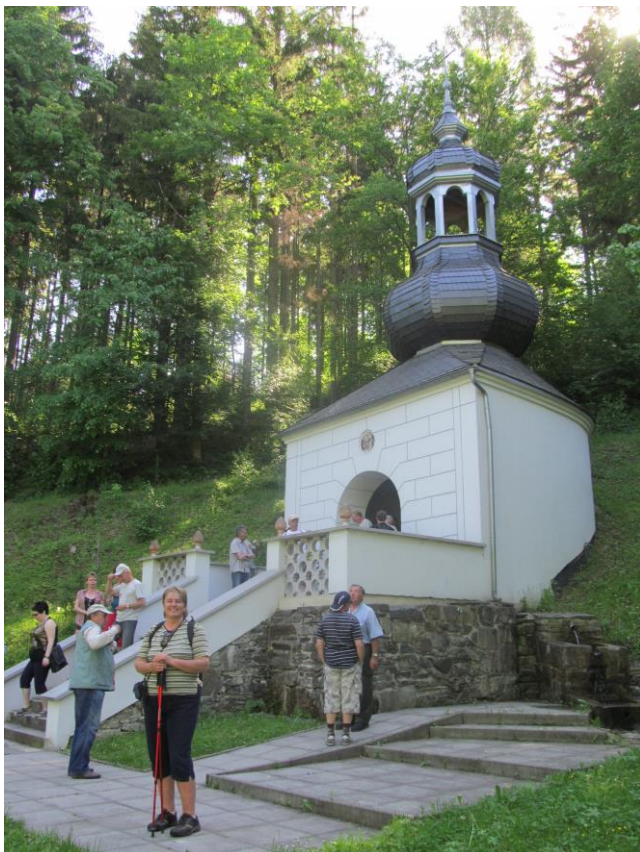
Vyjeli jsme ze Spálova směrem Stará Voda. Byl pěkný slunečný den a my jsme se z autobusu vydali prohlédnout si okolí barokního kostela sv. Anny a sv. Jakuba Většího ve Staré Vodě. Jedná se o někdejší slavné poutní místo, poslední pouť se zde konala v r. 1949. V roce 1991 došlo k navázání na tradici místních poutí. Od roku 1990 se kostel opravuje, opravy probíhají po etapách, podle toho, jak jsou k dispozici peníze. Zvenčí kostel vypadá velmi dobře, je pěkně zrekonstruovaný, přesto se do jeho blízkosti nedostaneme, a to z důvodu jeho ochrany před nejrůznějšími vandaly nebo „sběrači kovů“. V současnosti se poutě konají takto:

Hlavní pouť se koná v sobotu (10 hod.) a v neděli (15 hod.) po svátku sv. Anny (26. 7.) a další pouť bývá v neděli (15 hod.) kolem svátku Nanebevzetí Panny Marie (15. 8.) a v neděli (15 hod.) kolem svátku Narození Panny Marie (8. 9.). Do roku 2015 spadal kostel s bezprostředním okolím do Vojenského újezdu Libavá, od 1. 1. 2016 patří k obci Město Libavá.

První zmínku o obci Stará Voda najdeme v listině Bohuše ze Zvole datovanou k roku 1456. Již k roku 1500 konali minorité pouti z Olomouce ke sv. Anně. V roce 1688 byla ukončena stavba kostela sv. Anny a sv. Jakuba Staršího v té podobě, jak ji v podstatě známe i dnes a na hlavní oltář byla umístěná zázračná soška sv. Anny. K roku 1700 nalezneme záznam o dokončení stavby koleje (kláštera), z Mikulova sem přicházejí piaristé, kteří zde vydrží až do roku 1922, kdy je vystřídají redemptoristé. Piaristický řád se výrazně zasloužil o rozvoj vzdělanosti zřízením gymnázia. Stačí vzpomenut některá jména významných osobností, které v piaristické koleji studovaly. Namátkou uveďme matematika a astronoma Františka Halašku, Jana Evangelistu Purkyně, dějepisce Gelasia Dobnera nebo pozdějšího olomouckého arcibiskupa Antonína Cyrila Stojana. Do Staré Vody přicházeli každoročně poutníci z Nového Jičína, Fulneku, Přerova, Kroměříže i odjinud. Tradice poutí je na čas přerušena, když císař Josef II. vydává roku 1782 zákaz poutí, po jeho smrti roku 1790 je ale opět obnovena. Zlatá éra poutního místa i obce nastává ve 2. polovině 19. století a počátkem 20. století,

kdy na svátek svaté Anny (26. 7.) přicházejí sem tisíce poutníků. Např. v roce 1910 přišly do obce nejméně 4000 návštěvníků. V roce 1945 v souvislosti s osvobozením Československa a boji Rudé armády s ustupujícím německým vojskem byl klášter značně poškozen. V následujícím roce dochází k odsunu původního německého obyvatelstva a klášter je postupně obnovován, když generál Ludvík Svoboda prohlašuje, že armáda nemá o tento region zájem. Po roce 1948 se ovšem situace zcela změní, když československá armáda zřizuje na tomto území vojenský újezd. V roce 1949 proběhla poslední pouť do Staré Vody, protože následně došlo k uzavření vojenského prostoru a poutě byly zakázány. Teprve po „sametové“ revoluci v r. 1989 se, jak se zdálo, začalo i na Libavě blýskat na lepší časy. Po dlouhých 42 letech se 28. září 1991 konala pouť na Starou Vodu a začíná obnova známého poutního místa, na které se aktivně účastní rovněž skauti. Libavou a okolí navštěvují stále více původní obyvatelé, kteří byli odsunuti po roce 1945. Na místech, kde kdysi stávaly vesnice, ze kterých zbyly jen rozvaliny, nyní zarostlé trávou a křovím, vznikají památníky, připomínající návštěvníkům a poutníkům, že tady stávala kdysi lidská obydli.

Asi pět minut chůze za kostelem sv. Anny a bývalým klášterem se nachází opravená tzv. Královská studánka. V letech 2006 – 2007 byla obnovena i kaple nad Královskou studánkou, k jejímuž zničení došlo po roce 1950. Malá odbočka. Pověst vypráví o tom, že v 11. století zavraždil polský král Boleslav II. krakovského biskupa. Výčitky svědomí ho posléze přiměly k tomu, že ze země uprchl, protože stále viděl před sebou obraz zavražděného biskupa. Při svém bloudění se dostal až k nynější Královské studánce. Když poklekl, aby se napil, zjevila se mu prý na vodní hladině svatá Anna, jež v ruce držela otevřenou knihu. Řekla králi, že na světě nenajde pokoj, dokud jeho zločin nebude zahlazen pokáním. Po dlouhém putování došel nešťastný poutník až do Uher a zbytek života pak prožil v jednom klášteře. Když jednoho dne spatřil zase svatou Annu držící v ruce zavřenou knihu, poznal, že jeho zločin mu byl odpuštěn a může v klidu zemřít.

Vracíme se zpátky cestou k chrámu. Podél cesty byly nedávno vysázeny mladé stromy a na jejím konci, přímo naproti chrámu, objevujeme pomník věnovaný památce zdejších občanů, kteří ztratili svůj život na bojišti 1. světové války.

Trasa: Heroltovice – pstruží farma Bělá - Domašov n. Bystřicí

V obci Heroltovice na sídlišti jsme měli neplánovanou zastávku, autobus dostal defekt a bylo potřeba defektní kolo vyměnit. Za vydatné pomoci silných mužů z řad osazenstva autobusu nakonec pan řidič kolo vyměnil a mohli jsme pokračovat v cestě.

Heroltovice – Herlsdorf

Obec se nachází mezi obcemi Město Libavá a Domašov nad Bystřicí, podél Heroltovického potoka, který teče do Severního moře. K 1. 1. 2016 byla obec vyčleněna z Vojenského újezdu Libavá a stala se součástí obce Město Libavá. První zmínka o obci je z r. 1364. Obec leží 600 m n. m, pozemky jsou zde málo úrodné, proto hlavním zdrojem příjmů obyvatel bylo dobytkařství. Obec měla větrný mlýn, záložnu (1899), kapli sv. Izidora z r. 1770, školu od r. 1784, nová budova byla postavena v roce 1802 a navštěvovalo ji 90 až 100 dětí, rychtu. Obec neměla vlastní les a dřevo pro školu musela kupovat. V roce 1921 měla obec 248 obyvatel, z toho 12 Čechů, po 2. světové válce došlo k odsunu zdejšího německého obyvatelstva, dnes má obec asi 130 obyvatel.

Bělá - Seibersdorf

Bývalá obec Bělá se původně nacházela dva kilometry jihovýchodním směrem od městečka Domašov nad Bystřicí při toku Bělského potůčku, který se vlévá do řeky Bystřice a dále až do Černého moře. Toto území patřilo původně olomouckému klášteru Hradisko, později ho vlastnili páni ze Šternberka. První zmínka o obci je z r. 1364, byla založena německými kolonisty, původně snad jako hornická kolonie – výskyt železných rud. Její německý název byl Zeyffersdorf, zachovala se pečeť s názvem Siebersdorf. Český název byl do roku 1918 Hučovice nebo Hunčovice, dokonce Herušovice, v roce 1771 Hanušovice. Jedná se o chudý horský kraj, obživu zdejší obyvatelé nacházeli převážně v zemědělství, pěstovali ječmen, pšenici, oves, vikev, jetel. Pracovali také v lesnictví, v domašovském lomu, u dráhy a v Mariánském Údolí v hřebíkárně založené r. 1854. Obec tak jako ostatní v okolí měla pro vlastní potřebu kamenný lom, tzv. "steinbruch". Na soutoku Bělského potůčku a řeky Bystřice stával mlýn. Dále v obci byla jednotřídní škola se 42 žáky, hasičský spolek, mlátící družstvo, dva hostince, dva obchody, tři živnostníci, domkaři a kaple sv. Alfonse. Ta byla odsvěcena v roce 1952 a v roce 1970 byla srovnána se zemí. Elektřina byla do Bělé zavedena v roce 1920. V roce 1930 žilo v obci 260 obyvatel (z toho 3 Češi, 4 jiné národnosti, zbytek Němci). Ve 30. letech minulého století byla v obci velmi silná Henleinova Sudeten Deutsche Partei (SdP), přivítala připojení území Bělé k Sudetám. V srpnu 1946 bylo německé obyvatelstvo vysídleno, přišlo 30 českých rodin. 17. 6. 1946 vznikl vojenský prostor Libavá, ještě v roce 1947 obec existovala, v roce 1949 byla začleněna do vojenského újezdu a civilní obyvatelé byli vystěhováni. Dnes můžeme na území bývalé vesnice najít staré studny, sklepy, vše je zarostlé vysokou trávou. Domy v obci byly tzv. franského typu – do tvaru U – stavení hospodáře, výminek, stáje – posléze uzavřený prostor. Jedním z mála míst v Bělé, kde můžeme určit, jaká to byla stavba a kdo tam bydlel, jsou ruiny Zimmerova statku. Jedná se

o pozůstatek zdí obytného domu a stodol. Jako stavební materiál byl používán kámen, typické jsou široké stěny. Cihla se ke stavění domů používala až od 19. století, měli na ně jen bohatí, z cihel se dělaly klenby nad okna. Dvůr zmíněného statku měl rozměry 60 x 50 m. Ještě jsme viděli ruiny č. p. 10, kde bydlel Schwarz.

Došli jsme k trojcestí, 2 km vlevo ležela obec Smilov, vpravo Domašov nad Bystřicí a před sebou jsme viděli Bělský mlýn, jedinou budovu, která z celé obce zůstala stát, dnes pstružárna. Bělský mlýn leží mimo obec. Potok se vlévá do Bystřičky. V blízkosti se nachází hlavně mezi lezci oblíbené turistické místo Malý Rabštejn, 475 m n. m.

Pstruží líheň Bělá provozuje Český rybářský svaz, farma zde existuje od roku 1947. Dům byl postavený r. 1856 - původně hájenka, poté pila a později německý hostinec. Pstruží líheň se zaměřuje na odchov těchto ryb: pstruh obecný, pstruh duhový americký, dnes se ještě chová lipan obecný. 90 % násady je určeno pro rybářské svazy Moravskoslezského kraje. Od 1. 6. začíná maloprodej, ročně se prodá 80 q ryb. Ceny za 1 kg: pstruh duhový – 130 Kč, pstruh obecný – 200 Kč, lipan – 300 Kč. Pstruhy je třeba chránit před predátory. Hlavním predátorem je vydra, proti ní pomáhají elektrické ohradníky. Vydry jsou schopny ročně zlikvidovat ryby za 100 000 Kč. V líhni se o ryby starají od výtěru po tržní velikost. Voda v oblasti je každý rok horší, objevuje se v ní množství amoniaku a dusičnanů, v létě rostou bakterie. Kdysi se tu chovali raci, na Bystřičce je jich dost.

Otevírací doba: 1. 6.– 30. 11. 2016, SOBOTA: 9 – 13 hodin.

V blízkosti líhne vede trať Opava – Olomouc. Postavili ji před 150 lety, Domašov nad Bystřicí kopíruje řeku Bystřičku. Trať se nacházela vždy v civilním prostoru, jen asi v délce 50 – 100 m vede přes vojenský prostor (u skály). Na trati je postavených pět tunelů, jeden z nich je mezi Domašovem a Smilovem. Za 1. světové války prováděli opravy tunelů italští vojenští zajatci – hlavně vojáci ze severu Itálie. Při budování tunelů v době výstavby trati zde pracovali italští odborníci z Tyrol (z vlasti uměli prorážet tunely). Ve Smilově také existovala zastávka vlaku. Rovněž tam jezdil autobus ve směru Lipník – Potštát – Zigartice – Vojnovice do r. 1945. V plánu bylo postavit železnici z Moravského Berouna do Libavé – agrární strana myšlenku železnice zamítla, protože členové strany vydělávali na přepravě zboží i surovin (vlastní potahy) – dřevo, obilí, zvířata ...

Vesnice začleněné do VP mizely tak, že odškodnění Češi urychleně odešli – konec nastal r. 1952. Po prázdné obci chodila komise, o domech rozhodovali vojáci, vybírali domy vhodné pro ubytování jednotek. Vojenské lesy a statky zabraly další majetek a domy. Domy v nejhorším stavu byly určeny k demolici, na pěkné domy, o které neměli zájem ani vojáci, ani vojenské lesy, byla vypsána dražba. Zájemci si dům v dražbě koupili, vše rozebrali a postavili si své domy. Když nastala změna v principu výcviku, byly opět některé domy, které doposud sloužily armádě, zbytečné a opět byla vypsána dražba. Nejvíce domů zničili tzv. „zlatokopové“ - skupiny civilistů, kteří se dražeb neúčastnili, ale na vlastní pěst se obohacovali, ti ničili domy, vykrádali vše.

Trasa: Jívová – Magdalenský Mlýn – Domašov – Černý kříž (bojiště 7leté války mezi Pruskem a Rakouskem)

Nad pstruží líhni Bělá vlevo po směru toku říčky se nachází hlavně mezi lezci oblíbené turistické místo Malý Rabštejn, Havraní skála, Rabštejn – zřícenina. Čtyři kilometry od obce Jívová a 300 m od vlakové zastávky Jívová na okraji VP Libavá leží Magdalenský Mlýn, který dnes slouží výhradně pro potřeby

Ministerstva obrany ČR jako výcvikové a školící zařízení. Dříve patřil ke Smilovu, od Jívové ho odděluje jen řeka Bystřice, byla to osada, stál zde mlýn, pila a výletní restaurace Maklův mlýn.

Jívová – Giebau

Založení obce spadá do 13. století. Obyvatelé byli poddanými kláštera Hradisko u Olomouce, později obec připadla kartuziánskému klášteru v Dolanech. Za svou existenci byla ves několikrát pustá. V okolí obce stojí zřícenina hradu Tepenec. Lidé se věnovali zemědělství a pastevectví. Ve vesnici převažovalo obyvatelstvo německé národnosti, ve 30. letech 20. století vítězí ve volbách Henleinova SdP a obyvatelé vítají připojení k Sudetům. Během 2. světové války je mnoho mužů povoláno na frontu. V roce 1945 žije v obci přes 2000 Němců, z toho více než 1000 bylo odsunuto do Bavorska. Po odsunu přicházeli do obce noví obyvatelé, ale mnozí zase odcházejí, protože měli jiné představy o životě na vesnici. Po roce 1960 žilo v Jívové 730 obyvatel, v 90. letech minulého století zde žilo 526 stálých obyvatel a mnoho chatařů a chalupářů. Dominantou obce je opravený barokní kostel sv. Bartoloměje, v jeho interiéru nás zaujme obraz Sedmiboletné Panny Marie.

Domašov nad Bystřicí – Domstadt

Obec byla založena ve 13. století, patřila olomouckému biskupovi, později ji koupil Petr z Kravař, majitel šternberského panství. K tomuto panství Domašov patřil až do r. 1848, pak se stal součástí okresu Šternberk s výjimkou let 1938 – 1945, kdy byl součástí Sudet. Ve středověku povýšen na město, obyvatelé se zabývali hornictvím a zpracováním železné rudy, později převládá ráz zemědělský s menším podílem řemeslné výroby. Počátkem 18. století byl v městečku postaven barokní kostel sv. Anny. Během sedmileté války (1756 – 1763) mezi Pruskem (král Fridrich II. Veliký) a Rakouskem (Marie Terezie) ve dnech 29. a 30. června 1758 zde proběhla bitva u Domašova. Rakušané pod velením generálmajora Ernsta Gideona von Laudona a generálmajora Josefa von Žiškoviče napadli a rozprášili zásobovací konvoj určený pro pruskou armádu obléhající Olomouc, chráněnou silami generála Hanse Joachima von Ziethena. Marie Terezie přebudovala Olomouc na pevnost proti invazi na Vídeň. Prusové obléhali Olomouc od května 1758, v červnu bylo město na pokraji dobytí, avšak Prusové nutně potřebovali nové zásoby. Král Friedrich II. se rozhodl pro vypravení jednoho obrovského silně střeženého konvoje. Zásoby pro přepravu posbírali Prusové po celém Slezsku, na konci června vstoupil konvoj na Moravu. Konvoj nebylo možno utajit, skládal se ze 4 000 vozů naložených vojenským materiálem a 2 500 kusů hovězího dobytka. Byl roztáhlý do délky 45 km, chránilo ho 10 870 vojáků pod velením plukovníka Wilhelma von Mosela. Nejsilnější částí doprovodu bylo jezdecko (1 341 mužů), zbytek doprovodu tvořilo 8 pěších praporů nováčků nebo vyléčených veteránů. Generálové Laudon a Žiškovič dostali za úkol konvoj zastavit a zničit. Generál Laudon napadl konvoj nejprve u Guntramovic, nakonec byl v bitvě poražen a konvoj nezničil, přesto byly jeho ztráty menší než pruské. Zatímco Prusové opravovali škody a organizovali konvoj, Rakušané se nedaleko Domašova n. Bystřicí připravovali k novému útoku. Předvoj konvoje (250 vozů a 4 850 vojáků) nechal gen. Žiškovič projet a zahájil dělostřeleckou palbu na hlavní část konvoje, což způsobilo obrovský chaos. Přestože měli Prusové početní převahu proti Rakušanům 3:1, Rakušané statečně bojovali a poté, co na místo bitvy dorazily Laudonovy jednotky, nebylo o vítězství Rakušanů pochyb. Pruský konvoj byl rozprášen. Vítězové se zmocnili koní, dobytka i vojenského materiálu, součástí kořisti byly i 2 miliony pruských tolarů určených na výplatu žoldu vojáků. Rakušané přišli v obou srážkách o 600 mužů, Prusové o 2000 mužů a 1450 Prusů bylo zajato, včetně jednoho generála a 40 důstojníků. Do Olomouce dorazilo pouze 100 až 200 vozů a pruský král Fridrich II.

Veliký opustil v důsledku těchto ztrát 2. července 1758 své pozice v okolí města. Na paměť uvedené události o sto let později nechalo na místě bitvy město Olomouc postavit tzv. Černý kříž. Konec 19. stol. a počátek 20. stol. byl ve znamení rozvoje průmyslu – byl postaven mlýn, lihovar, podnik na zpracování kyselek a otevřen kamenolom. Domašov byl obcí s převládajícím německým obyvatelstvem, v roce 1930 v městečku žilo 1 149 obyvatel, z toho 84 Čechů. Po roce 1945 bylo německé obyvatelstvo vysídleno do SRN, noví čeští dosídlenci původní stav obyvatel už nenaplnili. V dnešní době žije v obci 484 obyvatel.

Trasa: Smilov – Velká Střelná – Bores – Smolno – Zelený kříž

Smilov – Schmeil

Ves založena 1377, 1456 uváděna jako Smylov, 1504 jako Schmeil. Je nejstarší obcí na Libavsku. K obci patřily dvě samoty – vodní mlýny Makelmühle a Schmeilmühle, stával zde také větrný mlýn, 2 pily, břidlicový lom. Od r. 1892 měl Smilov železniční zastávku na trati z Olomouce do Krnova vzdálenou 4 km od obce. Ve 30. letech 20. století byla v obci olejna, hasičský spolek, záložna, dobytkářské družstvo, zemědělský spolek a dva hostince. Škola v obci existovala od r. 1785, nová školní budova postavena v r. 1862. Kostel z 16. století byl zasvěcen sv. Janu Křtiteli. V roce 1930 měla obec 129 domů a 691 obyvatel (z toho 2 Češi). Obec zanikla po vzniku vojenského prostoru, poslední dům byl rozebrán na stavební materiál 1998. V místě, kde stával kostel, dnes stojí pomník pořízený zdejšími rodáky, jeho součástí je torzo pomníku padlým v 1. světové válce.

Velká Střelná – Groß Waltersdorf

Původně zemědělská obec se nacházela na Střelenském potoce 6 km jihozápadně od Města Libavá. Poprvé je zmiňována v r. 1203, v blízkosti obce jsou dodnes patrné valy středověké tvrze ze 13. století, která měla chránit vesnici a klášter. V obci vznikla druhá tvrz, později přestavěna na zámek. V r. 1800 zchátral natolik, že byl zbořen. Od 16. století se v okolí obce těžila břidlice – největší ložisko v Jeseníkách. Škola byla v obci od r. 1707. Ve 30. letech 20. století byla v obci pošta, četnická stanice, sídlo velkostatku, průmyslové podniky (výroba dřevěného uhlí aj.), dva mlýny, zemědělské družstvo, dva lékaři, záložna, nemocenská pokladna, konzum, mnoho spolků, dělnický dům atd. Obyvatelstvo bylo převážně německé národnosti, v r. 1930 žilo v obci ve 293 domech 1927 obyvatel, z toho 1890 Němců. V roce 1941 mělo zde trvalý pobyt 2001 obyvatel. Ve 30. letech 20. století vítězí ve volbách SdP a v roce 1938 byla vesnice začleněna do Sudet. Během roku 1946 byli obyvatelé německé národnosti odsunuti do Německa a bylo rozhodnuto začlenit obec do vojenského prostoru a vysídlit veškeré civilní obyvatelstvo. Velká Střelná je známá tím, že se na jejím území nachází největší střelnice v rámci vojenského prostoru. V její blízkosti najdeme bývalý hluboký břidlicový důl. Ze zástavby vesnice se dochovaly zbytky někdejšího kostela, vedle ruin kostela byl v roce 2003 postaven pomník připomínající zaniklou obec.

Bores

Jihozápadně od Velké Střelné stojí u silnice do bývalé obce Jestřabí lovecký zámeček Bores, postavený v 2. polovině 19. století. Díky zájmu armády se tato stavba zachovala jako jediná z celé

bývalé obce Velká Střelná. Zámeček je veřejnosti běžně nepřístupný. Říkalo se mu také Čepičkova vila podle generála Alexeje Čepičky, zetě prezidenta Klementa Gottwalda. Alexej Čepička (1910 – 1990) byl v letech 1950 – 1956 ministrem národní obrany a údajně v zámečku pobýval během vojenského cvičení. Zámeček byl původně majetkem olomouckého arcibiskupa.

Smolno

Před Zeleným křížem se nachází bývalá osada Smolno, kde byli pohřbíváni sebevrazi a zločinci z celé střední Moravy. A nyní je tady hustý les. Zločinci a sebevrazi totiž ztráceli smrtí nejen svá jména, ale i svou víru. Neměli ani náhrobek, zbyly jen zápisy ve smolných knihách. Osada Smolno zanikla po roce 1406. Smolné knihy (úřední akta), které se vedly od 14. do 18. století. Obsahovaly záznamy výpovědí obviněných osob, jež byly vyslýchány tzv. útrpným právem (tělesným mučením). V místě bývalé osady Smolno tak vznikl celý hřbitov sebevrahů a zločinců bez náhrobků a bez křížů. Tito mrtví nesměli být podle pověsti pochováni v obci ani v jejím okolí, neboť hrozil Boží trest (sucho, povodeň, morová nákaza ...). Během třicetileté války v roce 1642 vypálila jedna skupina švédských žoldáků Velký Újezd u Olomouce a rozložili se táborem právě na Smolnu. S sebou si přivezli i víno až kdesi z Rakous a to si pečlivě uložili k vychlazení do země. Ovšem měli smůlu, protože při nájedzu císařských vojsk byl jejich tábor dobyt a Švédové pobiti či zajati. V 50. letech minulého století přišla velká vichřice, která v těch místech vyvrátila celý les i s kořeny. Lesní dělníci, kteří polom zpracovávali, objevili ve vyvrácených kořenech kromě lidských kostí i několik zachovaných soudků, byly těžké, plné, ale nic z nich neteklo. Rozbili jeden z nich, a co vidí ... víno jako rosol, které se dalo krájet. Ochutnali a pocítili omamnou chuť a sílu, která z vína ani po staletí nevyprchala. Ještě dlouho si pak velkoujezdští drvaři při svačině přikrajovali ke chlebu i víno.

Zelený kříž – Grünen Kreuz

najdeme u silnice z Kozlova na Potštát, tento pochází z roku 1998, ale místo se tak jmenuje už dávno. Bývala zde fořtovna a hájenka na samotě. 25. 8. 2001 došlo u Zeleného kříže k tragické události, při které přišel o život Zdeněk Deml z Luboměře, mechanizátor ZD Spálov. Další dvě osoby byly těžce zraněny, příčinou tragédie byl mikrospánek řidiče osobního auta.

Poté, co jsme se rozloučili s Ing. M. Valovičem a poděkovali mu za velmi zajímavý výklad, spěchala mužská část výletníků domů k televizorům, protože své životní finále hrála na French Open naše tenistka Lucie Šafářová. Rovněž chci poděkovat panu M. Richterovi za zorganizování tohoto zájezdu a za možnost navštívit VP Libavá.

Seznam použité literatury

1. Adolf Losert: Stará Voda (konika obce Stará Voda), Olomouc 2013
2. Sborník autorů: Poutní místo Stará Voda (Olomouc 1997)
3. Jana Krejčová: Poutě do Staré Vody u Libavé (Olomouc 2003)
4. Andrej Romaňák a kol.: Olomouc – Domašov 1758, Pasek 1998
5. www.akcebilykamen.cz

6. www.libavsko.eu

7. Josef Malý: Vlastivěda Moravská, II. Místopis, Libavský okres (Brno 1931)